

Brenner János

∴ Forum Könyvkiadó Intézet, Újvidék
∴ brenner.forum@gmail.com

KÖSZÖNTŐ¹

Editor's Address

Alokucija

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Engedjék meg, hogy a Forum Könyvkiadó Intézet nevében köszöntsem a jelenlévőket. A mai könyvbemutató – nyugodtan kijelenthetjük – egyfajta emlékezés is. Az emlékezés, a visszaemlékezés gesztusai – tudjuk valamennyien – közös történelmünk áttekintésének kihagyhatatlan pillanatai, a történetek megértésének, az arra való törekvésnek mindenképpen elengedhetetlen mozzanatai. Mert számos frázist, elcsépelet kifejezést hallhatunk háborúkkal kapcsolatban, amelyek így vagy úgy tüntetik fel a veszteseket vagy éppen a győzteseket, a hatalmi viszonyokat, a függőségi formák számtalan artikulációját, de arra kevesen koncentrálnak, hogy a háborúban részt vevő emberek, a harctereken harcolók milyen élményvilággal, milyen tapasztalattal, rálátással szemlélték a történeteket, hogyan rendelődtek alá a nagyhatalmak küzdelmeinek, stratégiáinak, hogy ezeknek az embereknek mit kellett átélniük, mit kellett elszenvedniük a Nagy Háború – de akár más vérontások – során.

Ezért is különösen fontos a Forum Könyvkiadó számára, hogy a Temerini Múzeumbarátok Egyesületével karöltve, a Létünk Könyvek sorozatának második könyveként mi is megvilágíthatjuk a háborús eseményeket emberi

¹ Elhangzott 2015. január 30-án Temerinben, K. József „*Pedig én katona akartam lenni*” című könyvének bemutatóján.

perspektívákból, hogy egy kicsit mi is hozzáadhatunk a másképp látás, a másképp láttatás módozataihoz. A teljesség igényéhez ragaszkodva azonban mindenképpen meg kell említenem azokat a kiadványokat, folyóirat-publikációkat, amelyek szintén a Forumnál, a kiadó vonzaskörében láttak napvilágot az első világháború tematikájával kapcsolatban. Így természetesen e mellett a kiadvány mellett kihagyhatatlan Koczka József orvosnövendék világháborús naplója, Frei Antal naptára, amely a *Létünk*ben jelent meg, vagy éppen Várady Károly és Földes János emlékei a *Hid* folyóiratból – ha most csak szűkebb pátriánkra összpontosítunk.

K. József visszaemlékezései a már említett perspektívákhoz, körülményekhez remek útmutatóul szolgálnak, de egy pillanatra sem szabad megfeledkezünk Ökrész Károly és Csorba Béla gondos munkájáról, amelynek során a kéziratot jegyzetapparátussal, bevezetővel látták el, hogy még inkább, még pontosabban követhetők legyenek az események, hogy ezzel még precízebb kapcsolódási pontokat találhassunk személyes – esetleg új – ismereteink és K. József közlegény élményvilága között. A szöveggel való törődésük, magyarázataik egyben teret nyitnak a legszélesebb olvasóközönség számára is ezen élményvilág intenzívebb átéléséhez, befogadásához, annál is inkább, mert a művelt, kivételes íráskészséggel megáldott temerini bútorasztalos többnyire szabatosan fogalmaz, mégis fel-felbukkannak olyan nyelvi regiszterek, kifejezések – például a „cvibak”, „cugszfűhrer”, „básáválja”, „mamaliga” stb. –, helyszínek (és közülük is jóval több mint száz), itt-ott olyan nyelvtani jelenségek, amelyek magyarázatra, pontosításra szorultak.

Érdeemes röviden utalnunk arra, hogy a kötetben nemcsak írásos megjegyzések, magyarázatok jelennek meg Ökrész Károly és Csorba Béla szöveggondozásának köszönhetően (hozzá kell tennünk, hogy a főbb útvonalakat, harctereket a kötet címrendszere is megvilágítja), hanem számos képanyag – és hogy a különböző frontállások, hadi utak, menetelések útvonalai is világosan követhetők legyenek –, pár térkép is színesebbé teszi a kötetet.

A frissen megjelent kötet – nyelvezetéből, stílusából adódóan – rendkívül könnyen olvasható, felépítése, szerkezete áttekinthető, de nem csak emiatt érdemes sikerre a kiadvány. A szövegek mögött ott rejtezik egy érző ember világlátása, egy valóban emberi szemszög is, ugyanis azok a viszonyulásmódozatok, azok a bajtársi hozzáállások, amelyek testet öltenek K. József soraiban, gondolataiban, méltán jelenthetnek akár példát a mai – fiatalabb – olvasók számára is, még akkor is, ha egy-két pillanatra mellőzzük a borzalmakat, a háborús tematikát, poétikát.

Összegzőképpen szeretettel és tisztelettel ajánlom figyelmükbe K. József első világháborúbéli visszaemlékezéseit, a kiadó legfrissebb kiadványát.